

Cor llibertari

Assaig

La CNT en la encrucijada Aventuras de un heterodoxo

Autor
Flor del Viento. Barcelona, 2006

Ferran Aisa

Luis Andrés Edo, militant anarquista de la clandestinitat i de la Transició, acaba de publicar les seves memòries. L'assaig no solament fa un repàs a la seva biografia, sinó que es capbussa en els aspectes més desconeguts de la lluita de la CNT i l'anarquisme contra el franquisme. El treball descriu els moments més vibrants de la Transició, amb la participació i l'oposició llibertària al projecte de reforma i de consens. També mostra l'aventura humana d'un rebel i d'un heterodox. Una aventura que transcurre a cavall de l'exili i de la clandestinitat, passant per les presons. L'autor recupera aspectes oblidats de companys i torna a la llum oblidats i silencis de la lluita antifranquista.

Luis Andrés Edo (Casp, 1925) fa un recorregut per la seva vida, des de l'arribada a Barcelona, quan era un nen, fins ara mateix. Explica com, sent fill de guàrdia civil, de família tradicional i catòlica, educat en un col·legi de monges, es va fer anarquista. Les fonts del seu esperit àcrata cal cercar-les en el 19 de juliol del 36, quan a Barcelona els obrers van vèncer els militars i va esclatar una revolució. L'infant va sentir com la llibertat entrava a les aules de l'escola de la mà racional i avantguardista del CENU. Acabada la guerra, l'adolescent va entrar d'aprenent al dipòsit de trens de la Renfe, on encara treballaven antics

militants de la CNT: "*La calidad social y de solidaridad que rodeaba el ambiente de los talleres de Depósito de Máquinas, constataba con el trauma de la represión y persecuciones generalizadas impuestas por el régimen*". Poc després inicià els seus estudis de formació professional a l'Escola del Treball, on va viure la seva primera vaga estudiantil el 1945. Un any més tard era empresonat a la Model.

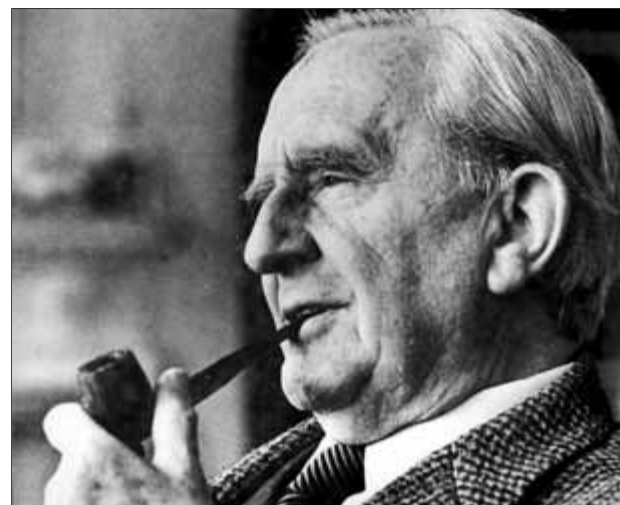
El contacte amb la realitat de la postguerra faran del jove un rebel davant la injustícia. Edo aprofitarà el servei militar per desertar. A França es posarà en contacte amb els cenetistes exiliats afiliant-se a la CNT i a les Jovenuts Llibertàries. Una vegada establert a París, participarà en l'Assemblea Llibertària. Tot un bagatge per a la seva formació humana i anarcosindicalista, que li serà molt útil per a la profunditat del seu pensament i per al seu compromís militant. D'aquí sorgirà la seva reflexió filosòfica *La corriente*, escrit clandestinament a la presó de Sòria, que serà publicat molts anys després. Luis Andrés Edo ha aconseguit fer de la seva aventura un llibre re-

alment important per conèixer com es movien, en la clandestinitat, els grups anarquistes o com funcionaven les comunes de presos.

Les memòries es capbussen en els darrers anys del franquisme, quan el règim es mostrava dur i condemnava a mort els militants revolucionaris, com ara Puig Antich. El nou pas d'Edo per la presó, on va ésser batejat pels presos comuns amb el malnom d'El Padrino per la seva solidaritat amb ells, és un passatge del llibre força interessant. Precisament a la Model hi va viure el primer motí de presos, el 1975. La sortida de la presó d'Edo va coincidir amb la reconstrucció de la CNT, en què una amalgama de vells sindicalistes i joves contraculturals intentaven bastir el moviment llibertari. Edo, figura important de la reorganització, narra amb tota mena de detalls les lluites sindicals, el míting de Montjuïc, les Jornades Llibertàries, els Pactes de la Moncloa, el Cas Scala i l'escissió confederal. El resultat final de l'assaig memorialista és una gran aportació testimonial a la historiografia de l'antifranquisme i

de la Transició espanyola. Un llibre necessari per a tots aquells que estudien aquesta època de la nostra història, però també per a tothom que vulgui conèixer quin va ser el camí de l'organització obrera més important fins a la Guerra Civil, els anys del franquisme i de la Transició.

La CNT en la encrucijada està escrit amb agilitat, en capítols curts i amens, que reflecteixen l'esperit entusiasta d'Edo i ressalten el seu sentit de l'humor i una fina ironia, molt intel·ligent. L'assaig és de lectura fàcil i fins i tot hi ha una segona veu, a peu de pàgina, que manté un diàleg intern amb l'autor. Luis Andrés Edo manifesta que ha escrit un "llibre de poemes" i explica que la seva poesia la realitza a través de la reivindicació de militants marginats per la mateixa CNT. Aquestes aventures d'un llibertari heterodox són un passeig per una història amagada o tergiversada. Edo ha tornat a la llum una època que aporta passatges inèdits al compromís de la memòria històrica. Però no és un llibre nostàlgic, sinó de reflexió... i fins i tot de futur al plantejar la idea del municipi lliure.

J.R.R. Tolkien, famós per 'El senyor dels anells'. ARXIU

Cartes màgiques

Narrativa

Cartes del Pare Noel

J.R.R. Tolkien
Traducció de Jordi Ferré
El Aleph. Barcelona, 2006

Toni de la Torre

Cada any, durant els mesos de desembre, els fills de Tolkien reben un sobre amb un segell del Pol Nord. Dins hi havia una carta escrita amb una lletra tremolosa i un dibuix de colors vius. El remitent era el Pare Noel.

A les seves cartes explicava relats fantàstics de la vida al Pol Nord: quan els rens es van deslligar del trineu i van escampar tots els regals per la neu, quan l'inoportú Ós Polar va enfilar-se al Pol Nord i va caure pel sostre de la casa del Pare Noel i va aterrar a la sala d'estar, quan la Lluna es va trencar en quatre trossos fent que l'home que hi vivia saltés al jardí fent una tombarella espectacular... El Pare Noel escrivia amb detall, tot i que sovint amb presses, les seves aventures per aconseguir tenir els regals a punt per al dia de Nadal. De vegades, l'Ós Polar també escrivia alguna cosa amb les seves grapes, deixant tot de faltes d'ortografia. També l'elf Ilbereth, un dels ajudants del Pare

Noel, escrivia detalls de la vida al Pol Nord durant els mesos d'estiu amb un traç elegant i una ploma carregada de sentit de l'humor.

Tots els nens saben que les setmanes abans de Nadal, el Pare Noel està molt enfeinat, però, què fa durant la resta de l'any? Això és el que revela Tolkien en una col·lecció de cartes i dibuixos que l'editorial El Aleph publica per primera vegada en català, afegint material i esbossos que no hi havia en les anteriors edicions.

Tot i que l'obra va dirigida al públic infantil, la imaginació i la sensació d'autenticitat de les cartes del Pare Noel també sorprendran el lector adult. De la mateixa manera que va ser capaç de crear un univers a partir de la figura dels hòbbits, l'autor d'*El senyor dels anells* va aconseguir a través de les seves cartes crear una mitologia al voltant d'un personatge que va trobar simplificat per la tradició de les festes.

El iaio rodanxó que reparteix regals la Nit de Nadal es converteix en un personatge amb aura, tocat d'un origen ancestral i fins i tot mitològic. I de cop i volta, entre torrons de supermercat i regals amb llaços ostentosos, Tolkien aconsegueix fer venir al lector ganes d'agafar el proper bitllet cap al Pol Nord.

Edo al penal de Segòvia el 1970 amb els seus fills i l'historic d'ETA Txomin Ziluaga (esquerra). SP

A flor de crit

Poesia

Canciones del poblado y del exilio

Agnès Agboton
Viena. Barcelona, 2006

Xènia Dyakonova

L'Àfrica sempre ha tingut un encant especial als ulls dels europeus. Potser nosaltres mateixos no sabem exacta-

ment què és el que ens fascina d'aquest continent. Tal vegada, el seu aire salvatge, la seva història mil·lenària i la seva diversitat. Una de les llengües que s'hi parla és el gun, una llengua tonal, és a dir, una llengua que varia segons el to, destinada a l'ús oral més que a l'escrit. La poesia en gun encara està vinculada a l'encantament, al conjur, a la comunicació amb els avantpassats. I és precisament en aquesta

llengua exòtica que Agnès Agboton, nascuda a Benin i resident a Barcelona, ha escrit el seu darrer poemari, per després traslladar-lo al castellà. El que transmeten els seus poemes, breus, senzills i moltes vegades gairebé minimalistes, és sempre una emoció immediata, coneguda per qualsevol lector: l'angoixa puntual d'una experiència amorosa, la por penetrant de la mort, l'exaltació sensual i tantes més.

Els protagonistes del poemari són els sentiments i les sensacions, tan intensos que gairebé no necessiten l'artifici del llenguatge per donar-se a conèixer. El llenguatge hi participa tímidament, com qui no vol la cosa, sense deixar-nos oblidar que l'original hauria de ser dit o cantat o de vegades fins i tot cridat amb una veu potent més que encasellat en unes lletres i en unes pàgines. Curiosament, la senzillesa i la

fascinació d'aquests versos, que semblen escrits amb l'atreviment i el candor d'algú que descobreix el món i la paraula per primera vegada, fa recordar els poemes d'inspiració popular de García Lorca. Aquesta poesia s'assembla a la pintura expressionista: Agboton, com Munch, pinta crits i desficiis, amb uns colors llampants i colpidors. Els personatges humans que hi surten estan posats al servei

de l'estat anímic que volen expressar, al servei d'una atmòsfera creada per l'autora. Tot i que fa servir una llengua europea, a través de cada paraula s'intueix una persona d'una mentalitat i d'un rerefons totalment diferents als nostres, cosa que li dona més encant. La fusió de l'ànima africana amb la tradició poètica de la llengua espanyola dona un resultat sorprenent: "*Pues sombra soy / a flor de grito*".